

KONCEPCE ROZVOJE KULTURY VE STATUTÁRNÍM MĚSTĚ OPAVA

Schváleno:

Radou statutárního města Opavy,

číslo usnesení 871/29 RM 11 v Opavě dne 5.12.2011

CITACE Z PROGRAMOVÉHO PROHLÁŠENÍ RADY STATUTÁRNÍHO MĚSTA OPAVY PRO VOLEBNÍ OBDOBÍ 2010–2014:

„Podporovat sport, kulturu a další volnočasové aktivity především dětí a mládeže“ *[preambule]*

„Jedním z našich cílů je všestranná podpora rozvoje kultury a sportu. V kulturní oblasti budeme věnovat pozornost činnosti Slezského divadla, Domu umění a dalších kulturních institucí. Budeme spolupracovat se Slezskou univerzitou v Opavě a Slezským zemským muzeem v Opavě.“ *[článek V.]*

ÚVODEM

Městská centra se vždy formovala jakožto koncentrovaná uskupení sídelní, ekonomická či správní, ale naprosto přirozeně i jako výrazné kulturní entity. Jsme si vědomi těchto dlouhodobých trendů a považujeme je za potřebné je i nadále rozvíjet.

V této souvislosti jde jednak o hodnoty kultury hmotné, jednak o rozvoj tzv. živé kultury.

V první rovině to je především péče o památkové objekty v městě. Na jejich opravy a zpřístupňování budou hledány především možnosti v získání různých dotací a programů poskytujících takto určené finanční zdroje. Představitelé města rovněž deklarují, že ve smyslu obnovy kulturního hmotného dědictví jsou otevřeni ke spolupráci s dalšími veřejnoprávními i privátními subjekty.

V druhé výše zmíněné rovině jde o rozvoj tzv. živé kultury. Především na tuto oblast se zaměřuje následující text. Proto zde pouze poznamenejme, že jde o takové činnosti, kde je město buď přímým organizátorem či významným donátorem.

POUŽITÉ ZKRATKY:

SMO	Statutární město Opava
MMO	Magistrát města Opavy
SU	Slezská univerzita v Opavě
SZMO	Slezské zemské muzeum v Opavě
SVČ Opava	Středisko volného času Opava, příspěvková organizace
OKO	Opavská kulturní organizace, příspěvková organizace

Článek I. Městské kulturní instituce

Město Opava zřizuje v tuto chvíli čtyři příspěvkové organizace, které mají výrazné kulturní zaměření. Jsou to tyto: Slezské divadlo Opava, Opavská kulturní organizace, Středisko volného času Opava a Knihovna Petra Bezruče v Opavě.

Slezské divadlo Opava má v současnosti dva soubory – operní a činoherní. Pod soubor operní patří také malý baletní soubor, který uvádí samostatná baletní představení. Opava se tak může pyšnit krásnou historickou divadelní budovou s moderním technickým vybavením a kvalitním hereckým, pěveckým i instrumentální ansámblem, ale také faktem, že je nejmenším městem v České republice, které provozuje dvousouborové divadlo. Uměleckému týmu divadla se daří nabízet atraktivní repertoár světové i domácí klasiky vhodně doplněný o moderní divadelní trendy a přístupy.

Opavská kulturní organizace je kulturní, společenská a osvětová organizace, která zajišťuje činnosti a služby pro celkový kulturní rozvoj města. Je sídlem stálé expozice o dějinách města Opavy, ve výstavní galerii nabízí také jednotlivé výstavy, dále animační programy, komentované prohlídky i workshopy pro děti a mládež. Ve svých atraktivních prostorách nabízí v rámci svého programu rockové a jazzové koncerty, filmové projekce, divadelní představení, literární pořady i besedy a přednášky. Reprezentativní prostory Obecního domu jsou k dispozici také pro uspořádání různých kongresů, konferencí, ale jsou otevřeny také veřejnosti pro svatební obřady a rodinné oslavy. V současnosti je OKO také správcem nově otevřené galerie Dům umění a kostela sv. Václava.

Středisko volného času Opava je zařízením pro zájmové vzdělávání. Přesto, že je zařízením školským, značná část jeho náplně je z oblasti kultury. Zřizuje soubory, orchestry i sbory dětí, mládeže i dospělých, kteří ve své zájmové činnosti provozují kulturní aktivity – folklorní soubory, cimbálové muziky, klub Domino, taneční soubory, keramické a výtvarné kroužky, divadelní soubory. Pro veřejnost organizuje také koncerty, přehlídky, národopisné akce, soutěže (recitační, divadelní, loutkářské, taneční, folklorní, pěvecké). Pro opavskou kulturní veřejnost SVČ Opava provozuje také Loutkové divadlo, které sdružuje 13 amatérských divadelních souborů, které nabízejí kulturní veřejnosti a především dětem a mládeži výsledek své umělecké práce.

Knihovna Petra Bezruče v Opavě je veřejná univerzální knihovna, která plní funkci městské knihovny se systémem poboček na území města. Její všestranné knihovnické a informační služby jsou určeny občanům všech věkových kategorií. Zvláštní důraz klade knihovna na služby pro rodiče s dětmi, mládež a studenty, služby seniorům, sociálně slabým a handicapovaným. Veřejnosti je k dispozici připojení na internet na všech pracovištích knihovny. Kromě knihovnických služeb pořádá také kulturní akce – besedy se spisovateli, autorská čtení, výtvarné dílny, přednášky, školení, semináře. Spolupracuje s dalšími kulturními organizacemi města i s dalšími kulturními a vzdělávacími institucemi ve městě.

Článek II. Ostatní kulturní instituce

Město Opava ve své kulturní politice dlouhodobě počítá se spoluprací s významnými kulturními, vzdělávacími i osvětovými organizacemi státního i soukromého sektoru. V první řadě musíme jmenovat Slezskou univerzitu v Opavě, Slezské zemské muzeum, základní umělecké školy výtvarného a hudebně-dramatického oboru, základní a střední školy. Město však při zajištění výjimečných kulturních akcí nekomerčního charakteru spolupracuje také se soukromými uměleckými agenturami a jednotlivci. Vytváří tak stále podhoubí pro co největší participaci na společném úkolu – aktivním přístupu ke kulturnímu životu města a jeho soustavnému rozhojňování. V neposlední řadě je to také pomoc při výchově mladých uměleckých talentů a jejich účast na kulturních akcích města.

Článek III. Městské kulturní festivaly

Město Opava se svou dlouholetou kulturní tradicí také v současnosti aktivně přispívá k výraznému rozvoji kvalitního, pestrého a bohatého kulturního života. Jako hlavní pořadatel zabezpečuje multižánrové kulturní festivaly Bezručova Opava a Další břehy, Mezinárodní varhanní soutěž Petra Ebena (kterou však vzhledem k naprosto odlišným postojům zabezpečovatelů umělecké a organizační stránky soutěže bylo nezbytné ji v roce 2011 nevyhlásit), Evropský svátek hudby, abonentní cyklus komorních, orchestrálních a varhanních koncertů pro milovníky krásné hudby. Je organizátorem také vánočních a velikonočních trhů s bohatým doprovodným kulturním programem, Opavského dne dětí, Opavského kulturního léta i Dnů evropského kulturního dědictví.

Festival Bezručova Opava se svou více než padesátiletou historií patří k nejstarším festivalům v České republice a svou monotematicností každého ročníku je naprosto unikátní. Každoročně v měsíci září nejen připomíná odkaz nejslavnějšího slezského básníka Petra Bezruče, ale hlavně nabízí pestrou směsici uměleckých žánrů – divadla, filmu, hudby, literatury i výtvarného umění. Hosty festivalu jsou vynikající čeští, slovenští i zahraniční umělci a v programu bývají mnohokrát využity speciální umělecké projekty vzniklé pouze na zakázku festivalu.

Festival Další břehy je multižánrovým festivalem, kde hlavním principem výběru programů je hledání inspirace, kreativita, hravost a hledání nových možností komunikace prostřednictvím umění. Je zaměřen především na studenty středních a vysokých škol i všechny nonkonformně naladěné příznivce umění. Hlavním záměrem festivalových aktivit je nejen dovést výborné umělce a představit pozoruhodné umělecké pořady, ale také v některých akcích probudit „domácí“ tvořivost a aktivitu i vznik nových uměleckých projektů a kreací. Festival je monotematický a od jeho prvopočátků se pořadatelé snažili propátrávat témata, která jsou dostatečně atraktivní, mnohoveštvá, nejednoznačná, ve kterých si může zájemce uvědomit a ověřit nové souvislosti, pohlédnout na všeobecně známá fakta z nových úhlů, nechat se překvapovat novými interpretacemi domněle známého.

Mezinárodní varhanní soutěž Petra Ebena je prestižní varhanní soutěž, která se pořádá jednou za dva roky za účasti mladých interpretů varhanní hudby z řady evropských zemí. Soutěž je tříkolová na třech odlišných typech nástrojů a výkony mladých varhanních talentů do 30 let posuzuje mezinárodní porota složená z vynikajících umělců a pedagogů. (Omezení je zdůvodněno v úvodním odstavci tohoto článku.)

Abonentní koncerty pro milovníky krásné hudby mají v Opavě velkou a několik desítek let trvající tradici. V posledním období nabízí především příznivcům vážné hudby pestrou hudební paletu různých slohových období i nástrojových obsazení obsahující deset koncertů komorní, varhanní a orchestrální hudby, které interpretují vynikající domácí i zahraniční umělci. Pravidelnou součástí koncertní sezóny jsou také mimořádné koncertní nabídky dvou nejvýznamnějších hudebních festivalů v našem kraji – Janáčkova máje a Svatováclavského hudebního festivalu.

Evropský svátek hudby je tradiční kulturní akcí, kterou si připomíná řada evropských měst oslavu dne hudby a hudebníků a to vždy kolem termínu letního slunovratu. Základní ideou této oslavy je přinést lidem hudbu do netradičních prostor – parků, zahrad, náměstí a poukázat na výjimečnost tohoto uměleckého žánru, který je jakýmsi esperantem lidské civilizace a nositelem krásy, tolerance a sounáležitosti lidského rodu.

Článek IV. Principy grantového systému

Grantový systém podpory kulturních aktivit byl upraven a doplněn se snahou o co největší transparentnost a objektivitu při posuzování jednotlivých žádostí. Kulturní komise navrhla změny ke schválení radou města.

Celkem by měly být vyhlášeny zastupitelstvem města 4 grantové okruhy:

1. Zájmová kulturní činnost dětí a mládeže
2. Podpora kulturních akcí ve městě
3. Ediční činnost
4. Reprezentace města

Článek V. **Kultura a turistika**

Statutární město Opava si uvědomuje, že uchovávání a rozvíjení statků hmotné a živé kultury není pouze jakýmsi samoučelným aktem. V případě Opavy jde totiž mimo jiné o jednu z mála platforem, na níž je možno stavět v rozvoji cestovního ruchu. Z tohoto důvodu je nezbytné vytvořit maximum pro výraznou propagaci této sféry.

1. Hmotná kultura

Půjde o snahu začlenit zdejší památkový fond do širšího kontextu povědomí v ČR i v zahraničí. Např. Konkatedrála Nanebevzetí Panny Marie jediná ukázka slezské sakrální gotiky v republice, zpřístupnit Švédskou kapli, Olbrichovy inspirace a otisky ve zdejší secesi, městské paláce (Blücherův, Sobkův, Razumovských), propagace dvou mezinárodně známých rodáků (J. Adamsonová, J. M. Olbrich) apod.

Zde je nezbytné využít různých publikací, konferencí, prezentací všech druhů, včetně spolupráce s Českými centry v zahraničí.

Bude zároveň vytvořen jednotný mapový leták hotelů a ubytovacích kapacit v rámci města i širšího Opavska. Rovněž by měl být vytvořen základní průvodce po Opavě a okolí s tipy na pobyt od prodlouženého víkendu až po cca jeden týden. Zde budou podchyceny i možné doprovodné sportovní aktivity, např. cykloturistika včetně návštěv pevností ze 30. let 20. stol., plavání přírodní či v aquaparku atd.

Uvedené tendence by se měly stát i nedílnou součástí destinačního managementu, k čemuž se Statutární město Opava přihlásilo v rámci Moravskoslezského kraje od roku 2011.

2. Živá kultura

V rámci úvah o její vazbě na turismus je možno uvažovat především o využití dvou městských festivalů, Mezinárodní varhanické soutěže, do jisté míry snad činnosti galerijní. U festivalů by mělo jít o přilákání turistů do města na 2-3 dny, což by bylo třeba dramaturgicky i organizačně brát v úvahu. Na takovýto záměr by pak měla být orientována i taktika propagace.

U varhanické soutěže by bylo záhodno přesvědčit českou a z části patrně polskou společnost, že milovníci varhanní hry prostě musí Opavu vzhledem k přítomnosti těch nejnadějnějších umělců, ale i prostoru mimořádných nástrojů a akustik navštívit.

Galerijní činnost by měla Opavu představovat v relativně širokém teritoriálním rámci, jako mimořádné umělecké centrum, kde je možno získat i skvělé akvizice do privátních sbírek.

Výsledek takovéto koncepce kulturních činností by pak mohl alespoň z části pokrýt náklady na samotné akce a přinést i benefity soukromému podnikání na území města.

Článek VI. **Priority města v oblasti kultury**

1. Činnost OKO jakožto správkyně většiny nemovitých majetků města využívaných pro kulturní účely. Dále jako organizátorky kulturních pořadů města, jeho ediční činnosti spjaté s kulturou, jeho galerijní činnosti s akcentem na zabezpečení prodeje artefaktů z výstav současných autorů či na péči o sbírkové

předměty města. OKO se kromě finančního příspěvku SMO musí orientovat na získávání dalších zdrojů (granty ministerstva kultury, kraje, sponzorské prostředky apod.).

2. Organizace a rozvíjení obou festivalů, tj. Bezručovy Opavy a Dalších břehů s cílem alespoň jeden z nich zařadit do skupiny mezinárodních top-festivalů v rámci České republiky.
3. Podporovat činnost subjektů, které nejsou součástí orgánů a institucí města formou přidělování podpor na základě grantového systému SMO pro oblast kultury. Přidělování těchto prostředků je nezbytné provádět i s ohledem na proporcionální uspokojování potřeb všech skupin občanů.
4. Organizace Opavského kulturního léta a kulturního doprovodu vánočních a velikonočních trhů.
5. S dvouletou periodicitou pořádání Mezinárodní varhanické soutěže Petra Ebena.
6. Úzká spolupráce SMO s místními institucemi, které se dotýkají oblasti kultury (SZMO, SU).

Závěrem:

1. V současné době je zvažován i model reorganizace formy řízení za účelem dosažení maximální funkční efektivity.
2. Tento dokument je zároveň chápán jako možná platforma pro formulování dalších možných podnětů.